

Celoštátne kolo Geografickej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
54. ročník, školský rok 2025/2026

Písomný test pre kategóriu E – ZŠ (8. a 9. ročník) a OG (3. a 4. ročník)

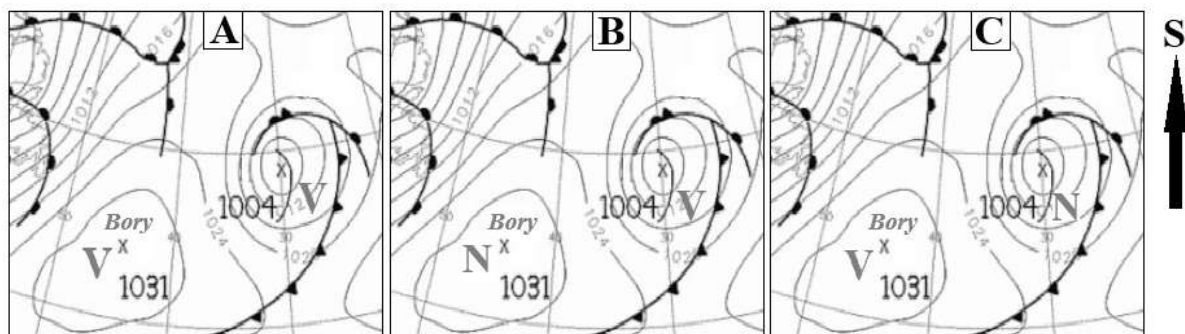
*Monotematická a teoretická časť - úlohy

Meno a priezvisko:

Škola: Trieda:

Počet bodov: Monotematická časť (*): Témy teoretickej časti: Spolu:

1. *Pozri si synoptické mapy (A, B, C) a zakrúžkuj správne odpovede na otázky pod obrázkom.

- a) Na synoptických mapách sú krížikmi označené jadrá tlakových útvarov. Na ktorom z obrázkov sú tieto tlakové útvary označené správnymi písmenami? A B C
- b) Aké veterné prúdenie je pravdepodobné v území na mapách? juhozápadné severovýchodné severné
- c) Aké počasie je pravdepodobné pre obec Bory, ak táto mapa vznikla v SR v decembri?

Zakrúžkuj **štyri** správne charakteristiky.

výdatné sneženie jasné bezoblačné počasie ochladenie a mráz silný vietor
 počasie bez zrážok zamračené prechodné oteplenie (odmák) iba slabý vietor

- d) Akou značkou by sme do synoptickej mapy zakreslili bezvetrie? Zakrúžkuj ju.

2. *Hurikány a tornáda sú vzdušné víry, ktoré spôsobujú veľké materiálne škody. V nasledujúcej tabuľke krížikom označ, ktoré charakteristiky platia pre hurikány, ktoré pre tornáda a ktoré pre oba druhy vzdušných vírov. Pomôcka: **Spolu použij viac 9 krížikov.**

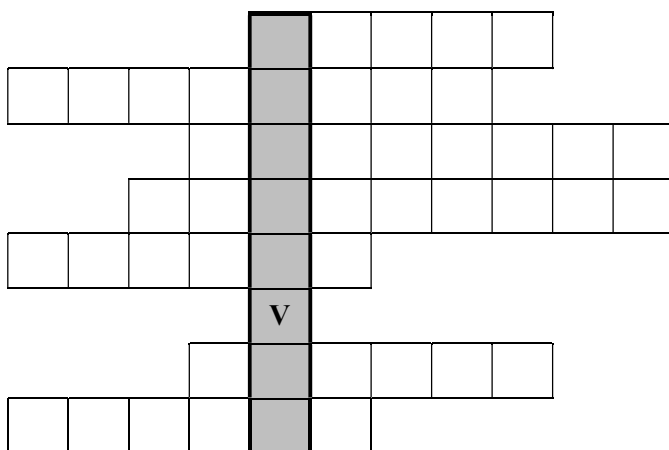
Charakteristika	hurikány	tornáda
vznikajú najmä nad oceánom		
z celej Ameriky najviac postihujú USA		
môžu sa vyskytnúť aj na Slovensku		
v centre majú oblasť nízkeho tlaku vzduchu		
vzdušné víry mávajú priemer aj viac ako 500 km		
trvajú niekoľko minút až hodín		
na meranie ich sily (veľkosti škôd) používame 6-stupňovú Fujitovu stupnicu		

3. *Doplň správnu charakteristiku prevládajúceho prúdenia vzduchu v nasledujúcich lokalitách, za predpokladu, že ide o typických predstaviteľov príslušného klimatického pásma. Vyber 4 smery z nasledujúcich:

južný, severný, východný, západný, juhovýchodný, severovýchodný

Miesto	Geografické súradnice	Prevládajúci smer vetra
Kitikmeot	69° severnej šírky, 100° západnej dĺžky	
Musumba	8° južnej šírky, 23° východnej dĺžky	
Salal	14° severnej šírky, 17° východnej dĺžky	
Pericula	38° južnej šírky, 62° západnej dĺžky	

4. Austrália je považovaná za kontinent, ktorý bol Európanmi kolonizovaný ako posledný. Medzi negatívne dôsledky obsadzovania nových území často patrí obmedzovanie pôvodného obyvateľstva. V Austrálii to viedlo takmer k vymretiu pôvodných obyvateľov Tasmánie. Na obrázku vpravo je zobrazená žena, ktorá bola údajne posledným čistokrvným potomkom Tasmáncov. Do nasledujúcej doplňovačky dopíš názvy najväčších sídel jednotlivých častí Austrálie (štátov a teritórií). Z tajničky sa dozvieš, akým slovom označovali títo domorodí obyvatelia najväčšieho austrálskeho ostrova samých seba.

Najväčšie mesto:

Západnej Austrálie

Južnej Austrálie

Queenslandu

Viktórie

Nového Južného Walesu

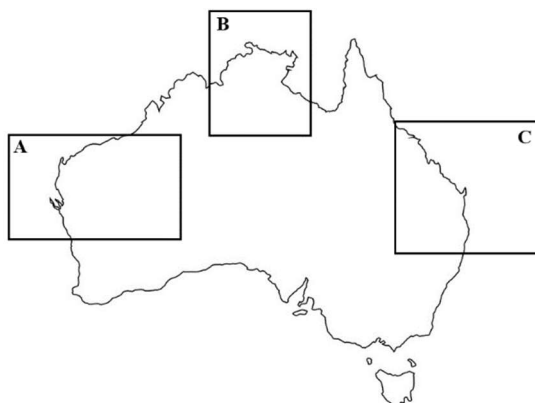
Severného teritória

Tasmánie

Tajnička: _ _ _ _ _ V _ _

5. Ktoré z nasledujúcich prvkov by si našiel na mapách Austrálie vo výrezoch A, B a C?

Arafurské more
150. poludník
ťažba čierneho uhlia
Spencerov záliv
Eyrovo jazero
Veľká koralová bariéra
silné monzúnové dažde
ťažba železnej rudy
pestovanie cukrovej trstiny
ťažba uránu
Žraločia zátoka

- a) Roztried' ich na štyri skupiny.

Výrez A	Výrez B	Výrez C	ani jeden výrez

- b) Pri ktorých dvoch z uvedených lokalít by bola v mape značka ?

.....

.....

6. Ministerstvo kultúry SR pripravuje novú webovú stránku s názvom „Pamiatky UNESCO na Slovensku“.

a) Dopln správne pojmy do nasledujúceho textu, ktorý bude jej súčasťou.

K vzácnym kultúrnym pamiatkam Slovenska patria drevené kostoly. Niektoré z nich boli v roku 2008 zaradené do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO pod názvom *Drevené chrámy slovenskej časti Karpatského oblúka*. Spomínanú lokalitu tvorí celkovo deväť objektov - osem chrámov a jedna samostatne stojaca zvonica. Najviac z nich môžeme navštíviť v rámciho kraja, konkrétne v obciach , a Zvonica zo zoznamu stojí v obci v Banskobystrickom kraji.

Banskobystrický kraj má na zozname UNESCO ešte ďalšiu pamiatku zapísanú pod názvom *Historické mesto Banská Štiavnica a pamiatky jej okolia*. V samotnom meste môžeme obdivovať barokové Námestie Svätej s morovým stĺpom, stredoveké meštianske domy, radnicu, Starý a Nový zámok i mestské hradby. Súčasťou mesta je aj budova akademie, ktorá vznikla v 18. storočí a je považovaná za prvú technickú vysokú školu v Uhorsku. Pod „pamiatkami okolia mesta“ sa myslia najmä diela súvisiace s banskou činnosťou. Patria k nim štôlne, šachty, lomy, pingy či umelé vodné nádrže, ktoré budovali baníci, aby mali dostatok vody na pohon baníckych zariadení. Tieto nádrže sa nazývali Dnes plnia najmä rekreačnú funkciu. Najznámejším takýmto jazerom je P....., vzdialené od Banskej Štiavnice približne 10 km.

b) Na stránke bude aj fotografia spomínanej zvonice. Ktorá? Zakrúžkuj správne písmeno. A B C D

c) Čo označuje slovo „pingy“ použité v odseku o okolí Banskej Štiavnice? Označ krížikom správnu odpoveď.

☐	Ventilačné systémy, ktoré do baní vháňali vzduch.
☐	Veľké drevené navijaky slúžiace na vytáňovanie rudy z bane, ktoré poháňali kone.
☐	Umelé kopce z odpadového materiálu vytáňaného z bane.
☐	Signalizačné systémy, ktoré búchaním oznamovali začiatok a koniec práce v bani.

7. Filip vypracovával referát o nížinách Slovenska. Využil viacero zdrojov, medzi nimi aj internetovú stránku *Ťaháky.sk*. Z nájdených informácií si urobil pár poznámok. Pri porovnávaní faktov z viacerých zdrojov zistil, že niektoré informácie z „Ťahákov“ sú chybné. Pozri si Filipove poznámky s podčiarknutými kľúčovými slovami. Správne vety označ na konci riadka symbolom ✓. V tých, ktoré sú nesprávne, oprav podčiarknutý pojem na správny.

- a) Najväčšiu časť lesného porastu v Záhorskej nížine tvoria smrekové lesy.
- b) Jarné práce na poliach začínajú na Podunajskej nížine skôr ako na Východoslovenskej.
- c) Prevažná časť Záhorskej nížiny je pokrytá ílovitými pôdami, ktoré ľahko vysychajú.
- d) Na Podunajskej nížine vznikli v priemere väčšie dediny ako na Východoslovenskej.
- e) V Podunajskej pahorkatine vznikli na vrstvách flyšu úrodné černoze a hnedozeme.
- f) Najvyššia teplota na Slovensku bola nameraná v roku 2007 - na Podunajskej nížine v Patinciach (40,3 °C).